

NỘI DUNG ÔN TẬP CỦA TỔ NGŨ VĂN

(Từ 17/2/2020 đến 21/02/2020)

A. LÝ THUYẾT

I. Đọc hiểu

1. Các phương thức biểu đạt

Phương thức	Khái niệm	Dấu hiệu nhận biết	Thể loại
Tự sự	<ul style="list-style-type: none"> - Dùng ngôn ngữ để kể lại một hoặc một chuỗi các sự kiện, có mở đầu -> kết thúc - Ngoài ra còn dùng để khắc họa nhân vật (tính cách, tâm lí...) hoặc quá trình nhận thức của con người	<ul style="list-style-type: none"> - Có sự kiện, cốt truyện - Có diễn biến câu chuyện - Có nhân vật - Có các câu trần thuật/đối thoại	<ul style="list-style-type: none"> - Bản tin báo chí - Bản tường thuật, tường trình - Tác phẩm văn học nghệ thuật (truyện, tiểu thuyết)
Miêu tả	Dùng ngôn ngữ để tái hiện lại những đặc điểm, tính chất, nội tâm của người, sự vật, hiện tượng	<ul style="list-style-type: none"> - Các câu văn miêu tả - Từ ngữ sử dụng chủ yếu là tính từ	<ul style="list-style-type: none"> - Văn tả cảnh, tả người, vật... - Đoạn văn miêu tả trong tác phẩm tự sự.
Thuyết minh	Trình bày, giới thiệu các thông tin, hiểu biết, đặc điểm, tính chất của sự vật, hiện tượng	<ul style="list-style-type: none"> - Các câu văn miêu tả đặc điểm, tính chất của đối tượng - Có thể là những số liệu chứng minh	<ul style="list-style-type: none"> - Thuyết minh sản phẩm - Giới thiệu di tích, thắng cảnh, nhân vật - Trình bày tri thức và phương pháp trong khoa học.
Biểu cảm	Dùng ngôn ngữ bộc lộ cảm xúc, thái độ về thế giới xung quanh	<ul style="list-style-type: none"> - Câu thơ, văn bộc lộ cảm xúc của người viết	<ul style="list-style-type: none"> - Điện mừng, thăm hỏi, chia

		- Có các từ ngữ thể hiện cảm xúc: ơi, ôi....	buồn - Tác phẩm văn học: thơ trữ tình, tùy bút.
Nghị luận	Dùng để bàn bạc phải trái, đúng sai nhằm bộc lộ rõ chủ kiến, thái độ của người nói, người viết rồi dẫn dắt, thuyết phục người khác đồng tình với ý kiến của mình.	- Có vấn đề nghị luận và quan điểm của người viết - Từ ngữ thường mang tính khái quát cao (nêu chân lí, quy luật) - Sử dụng các thao tác: lập luận, giải thích, chứng minh	- Cáo, hịch, chiếu, biểu. - Xã luận, bình luận, lời kêu gọi. - Sách lí luận. - Tranh luận về một vấn đề triết trị, xã hội, văn hóa.
Hành chính - công vụ	Là phương thức giao tiếp giữa Nhà nước với nhân dân, giữa nhân dân với cơ quan Nhà nước, giữa cơ quan với cơ quan, giữa nước này và nước khác trên cơ sở pháp lí.	- Hợp đồng, hóa đơn... - Đơn từ, chứng chỉ... (Phương thức và phong cách hành chính công vụ thường không xuất hiện trong bài đọc hiểu)	- Đơn từ - Báo cáo - Đề nghị

2. Các biện pháp tu từ

Biện pháp tu từ	Khái niệm
So sánh	Đôi chiếu 2 hay nhiều sự vật, sự việc mà giữa chúng có những nét tương đồng để làm tăng sức gợi hình, gợi cảm cho lời văn.
Nhân hóa	Sử dụng những từ ngữ chỉ hoạt động, tính cách, suy nghĩ, tên gọi ... vốn chỉ dành cho con người để miêu tả đồ vật, sự vật, con vật, cây cối khiến cho chúng trở nên sinh động, gần gũi, có hồn hơn
Ẩn dụ	Gọi tên sự vật, hiện tượng này bằng tên sự vật, hiện tượng khác có nét tương đồng với nó nhằm tăng sức gợi hình, gợi cảm cho sự diễn đạt.
Hoán dụ	Gọi tên sự vật, hiện tượng, khái niệm này bằng tên của một sự vật, hiện tượng khác có quan hệ gần gũi với nó nhằm làm tăng sức gợi hình, gợi cảm cho sự diễn đạt.
Nói quá	Phóng đại mức độ, quy mô, tính chất của sự vật, hiện tượng được miêu tả để nhấn mạnh, gây ấn tượng, tăng sức biểu cảm.

Nói giảm nói tránh	Dùng cách diễn đạt tế nhị uyển chuyển để tránh gây cảm giác quá đau buồn, ghê sợ, nặng nề, tránh thô tục, thiếu lịch sự
Liệt kê	Sắp xếp nối tiếp hàng loạt từ hay cụm từ cùng loại để diễn tả đầy đủ, sâu sắc hơn những khía cạnh khác nhau của thực tế hay tư tưởng, tình cảm.
Điệp ngữ	Lặp lại từ ngữ (hoặc cả câu) để làm nổi bật ý, gây cảm xúc mạnh
Tương phản	Sử dụng từ ngữ đối lập, trái ngược nhau để tăng hiệu quả diễn đạt.
Chơi chữ	Lợi dụng những đặc sắc về âm, về nghĩa của từ để tạo sắc thái dí dỏm, hài hước...l

3. Thao tác lập luận

Thao tác lập luận	Khái niệm
Giải thích	Dùng lí lẽ để cắt nghĩa, giảng giải sự vật, hiện tượng, khái niệm giúp người đọc, người nghe hiểu đúng ý của mình.
Phân tích	Chia nhỏ đối tượng thành nhiều yếu tố bộ phận để đi sâu xem xét một cách toàn diện về nội dung, hình thức của đối tượng.
Chứng minh	Đưa ra những cứ liệu – dẫn chứng xác đáng để làm sáng tỏ một lí lẽ một ý kiến để thuyết phục người đọc người nghe tin tưởng vào vấn đề đó. (Đưa lí lẽ trước - Chọn dẫn chứng và đưa dẫn chứng. Cần thiết phải phân tích dẫn chứng để lập luận chứng minh thuyết phục hơn. Đôi khi thuyết minh trước rồi trích dẫn chứng sau.)
So sánh	Đặt đối tượng trong mối tương quan, cái nhìn đối sánh để thấy đặc điểm, tính chất của nó.
Bình luận	Đánh giá hiện tượng, vấn đề tốt/xấu, đúng/sai...
Bác bỏ	Trao đổi, tranh luận để bác bỏ những ý kiến sai lệch

II. Nghị luận xã hội: *Kĩ năng viết đoạn 200 chữ*

1. Về cấu trúc: Đủ 3 phần mở đoạn, thân đoạn và kết đoạn.

2. Về dung lượng: Đảm bảo 200 chữ.

3. Các bước triển khai:

- **Mở đoạn:** Dẫn đề.

- **Thân đoạn:** Bàn luận về vấn đề.

- **Kết đoạn:** Rút ra bài học, liên hệ.

B. ĐỀ THỰC HÀNH

Đề 1

I. Đọc – hiểu

Đọc đoạn trích sau đây và trả lời câu hỏi:

Ngày nay, có quá nhiều phụ huynh chỉ biết con mình đang bị sỉ nhục, đang phải chịu đựng sự ức hiếp khi đã quá muộn. Hàng ngày, người ta online, đặc biệt là những người trẻ – những người chưa được trang bị để đối phó với điều này, và vì thế họ bị lạm dụng, bị làm tổn thương đến mức không thể tưởng tượng có thể sống tiếp tới ngày hôm sau nữa hay không, và một số thảm kịch đã xảy ra. Nó không còn ở trong thế giới ảo nữa. ChildLine – một tổ chức phi lợi nhuận của Anh chuyên giải quyết những vấn đề của người trẻ đã đưa ra một thống kê đáng kinh ngạc vào năm ngoái: từ năm 2012 tới 2013, các cuộc gọi và email yêu cầu được giúp đỡ liên quan tới xúc phạm trong thế giới ảo tăng tới 87%. Một phân tích tổng hợp cho thấy, lần đầu tiên tỷ lệ tự tử vì bị sỉ nhục trên mạng nhiều hơn đáng kể so với bị ức hiếp trực tiếp. Và điều hoảng hốt là một nghiên cứu khác vào năm ngoái chỉ ra rằng sự sỉ nhục mang lại cảm giác mạnh hơn cả hạnh phúc và tức giận. Chế giễu công khai là một môn thể thao đổ máu cần phải dừng lại. Hãy bình luận bằng những ngôn từ tích cực, tiếp nhận tin tức và click chuột bằng sự bao dung, bởi chúng ta đã gieo những hạt giống của sự xấu hổ và sự tổn thương trên mảnh đất văn hóa của mình, cả ở thế giới thật và ảo.

(Bài thuyết trình chân động của nữ thực tập sinh nổi tiếng, Vietnamnet.vn)

Câu 1: Đặt nhan đề cho đoạn trích?

Câu 2: Nêu ngắn gọn nội dung của đoạn trích trên?

Câu 3: Căn cứ vào nội dung đoạn trích, hãy cho biết tại sao tác giả lại gọi “chế giễu công khai là một môn thể thao đổ máu”?

Câu 4: Theo quan điểm riêng của anh/chị, cần phải làm gì để dừng môn thể thao đổ máu?

II. Làm văn: Viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) về hậu quả của việc nghiện game online trong giới học sinh hiện nay.

Đề 2

Đọc – hiểu

Đọc đoạn trích sau đây và trả lời câu hỏi:

(1) Một lần tình cờ tôi đọc được bài viết “Hạnh phúc là gì?” trên blốc của một người bạn.
(2) Bạn ấy viết rằng: "Hạnh phúc là được nằm trong chăn ấm xem ti vi cùng với gia đình.
(3) Hạnh phúc là được trùm chăn kín và được mẹ pha cho cốc sữa nóng. (4) Hạnh phúc là được cùng đưa bạn thân nhong nhong trên khắp phố. (5) Hạnh phúc là ngồi co ro hàng giờ trong quán cà phê, nhắm nháp li ca-cao nóng và bàn chuyện chiến sự... thế giới cùng anh em chiến hữu...".

(6) *Bất chợt giật mình, hạnh phúc đơn giản vậy sao?* (7) *Ừ nhỉ!* (8) *Dường như lâu nay chúng ta chỉ quen với việc than phiền mình bất hạnh chứ ít khi biết được rằng mình đang hạnh phúc.* (9) *Hãy một lần thử nghĩ xem: Khi chúng ta than phiền vì bố mẹ quá quan tâm đến chuyện của mình thì ngoài kia biết bao nhiêu người thèm hơi ấm của mẹ, thèm tiếng cười của bố, thèm được về nhà để được mắng; khi chúng ta cảm thấy thiệt thòi khi không được ngồi xe hơi chỉ vì phải chạy xe máy giữa trời nắng thì ngoài kia biết bao nhiêu bạn của chúng ta mồ hôi nhễ nhại, gò mình đạp xe lên những con dốc vắng; khi chúng ta bất mãn với chuyện học hành quá căng thẳng thì ngoài kia biết bao người đang khao khát một lần được đến trường, một lần được cầm cây bút để viết lên những ước mơ; khi chúng ta...*

(Dẫn theo Bài tập Ngữ văn 11, tập 2, NXB Giáo dục 2007)

Câu 1: Xác định phương thức biểu đạt của đoạn trích.

Câu 2: Tại sao tác giả lại “Bất chợt giật mình, hạnh phúc đơn giản vậy sao?”?

Câu 3: Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp tu từ được sử dụng trong câu (9).

Câu 4: Anh/Chị hãy rút ra thông điệp có ý nghĩa nhất trong đoạn trích trên.

II. Làm văn : Hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của anh/ chị về ý kiến của Steve Jobs: *Cách duy nhất để thành công một cách thực sự là hãy làm những việc mà bạn tin rằng đó là những việc tuyệt vời.*

❖ **Lưu ý:** Học sinh nộp bài cho Giáo viên bộ môn của lớp.